

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2954/2020
23.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., чији је пуномоћник Владимир Добрић, адвокат из ..., против тужене „Procredit bank“ а.д. Београд, коју заступа пуномоћник Предраг Константиновић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4536/19 од 29.01.2020. године, на седници одржаној 23.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4536/19 од 29.01.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шиду П 1411/11 од 19.01.2016. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилаца против тужене за накнаду штете у износу од 5.703.522,05 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, као и захтев за накнаду трошкова поступка. Ставом другим изреке, обавезани су тужиоци да туженој накнаде трошкове поступка у износу од 177.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 4536/19 од 29.01.2020. године ставом првим изреке, одбијена је жалба тужилаца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова поступка по правним лековима.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 399. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 125/04 и 111/09), који се примењује на основу одредбе члана 506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд налази да ревизија тужилаца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. Закона о парничном поступку на коју Врховни

касациони суд пази по службеној дужности. Пред другостепеним судом није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 1., у вези са чланом 372. став 2. ЗПП, на коју се указује у ревизији, јер је другостепени суд приликом одлучивања ценио све битне жалбене наводе пазећи при томе на битне повреде поступка из наведеног члана и правилну примену материјалног права. Ревизија се, у смислу наведеног члана 398. став 1. тачке 1. и 2. Закона о парничном поступку, не може изјавити због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 4. тог закона на коју се ревизијом указује. Неосновани су наводи ревизије да је у другостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, јер је другостепени суд имао у виду све околности конкретног случаја и чињенично стање које је утврђено у поступку пред првостепеним судом, а побијана пресуда је јасна, разумљива и садржи разлоге о одлучним чињеницама.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци, који су супружници, имају регистровано пољопривредно газдинство чији је носилац тужилац, а тужилац је члан пољопривредног газдинства и он је по овлашћењу супруге обављао фактичке и правне послове везане за регистровану делатност. Од 2005. године имају закључен уговор о дугорочној кооперацији са АД Индустријом млека „Имлек“ на основу кога је вршен откуп млека. Тужилац је са туженом банком, у сврху обезбеђења средстава за регистровану делатност, закључила уговор о кредиту 23.02.2009. године, којим јој је одобрен износ од 5.102,05 евра, са роком отплате 48 месеци и ануитетом од 166 евра месечно. Тужиоци су у овом периоду, почев од 2006. године, осим наведеног кредита код тужене, имали четири кредита код „Нуро Alpha Adria банке“, и то три кредита за потребе пољопривредне производње и 1 кредит за куповину возила и три кредита код „Војвођанске банке“. У отплатама кредита код „Нуро Alpha Adria банке“ било је доцње у исплатама рата од стране тужилаца, због чега је ова банка имала три пријаве тужилаца кредитном бироу због доцње у отплати у распону од 45 до 89 дана. Рату кредита код тужене која је доспевала 01. јула 2010. године тужиоци су исплатили са пет дана кашњења, након чега је због курсне разлике остао дуг од 30,81 динара, а ануитет за август месец који је доспео 02. августа 2010. године, исплатили су 30. августа. Због наведеног кашњења у отплати кредита за наведени временски период током 60 дана, 01.09.2010. године је извршена пријава кредитном бироу за доцњу у исплати износа од 19.950,00 динара који износ су тужиоци исплатили 30. и 31. августа 2010. године чиме су измирили обавезу. У то време тужиоци су продали девет музних крава и остваривали мање приходе. У току јуна 2010. године тужиоци су се обратили туженој банци и банци „Intesa“ са захтевом за одобрење кредита за рефинансирање ранијих обавеза. Банка „Intesa“ је одбила захтев тужилаца за одобрење кредита због лоше кредитне историје као индикатор могућих проблема у отплати. Тужилац је исходовао од стране запослене тужене исправку података о кашњењу код кредитног бироа али и поред тога тужиоцима кредит за рефинансирање доспелих обавеза није одобрен. Тужиоци су за сервисирање доспелих обавеза продали преостале музне краве, део пољопривредне механизације и 6,5 хектара пољопривредног земљишта чија вредност је 5.703.522,05 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да тужиоци у току поступка нису доказали да им је штета проузрокована штетном радњом запосленог код тужене банке, односно да постоји узрочно последична веза између радњи везаних за достављање информације о доцњи у исплати кредита Кредитном

бируу и штете настале услед одбијања захтева тужилаца за одобрење кредита код друге банке, због чега је тужбени захтев за накнаду штете одбио применом одредби члана 154, 155. и 170. Закона о облигационим односима. Другостепени суд је прихватио наводе првостепеног суда у погледу примене материјалног права као и закључка да не постоји узрочно-последична веза између радњи тужене и штете коју тужиоци наводе да су претрпели услед одбијања њиховог захтева за одобрење кредита, с обзиром на утврђене чињенице да је на страни тужилаца постојала неизмирена кредитна обавеза у току јула и августа 2010. године, да су доспеле рате измирене са кашњењем, због чега је запослено лице туженог поступало по својој професионалној обавези, а радње су по чињеничном утврђењу биле условљене рачунарским програмом који одређује обраду података везаних за кредит. Ове чињенице оправдава и околност што су тужиоци били задужени по још седам уговора о кредиту закључених са другим банкама, као и да свака регистрована пословна банка, као и тужена, која је одобрила кредите у сврху остваривања профита, има дискреционо право да одлучи да ли ће са неким физичким односно правним лицем ступити у пословне односе.

Супротно ревизијским наводима, правилан је закључак нижестепених судова да тужиоци нису доказали да је због пропуста тужене, односно њеног запосленог, дошло до неодобравања кредита од стране „Intesa“ банке тужиоцима, односно да им кредит није одобрен само због тог наводног пропуста тужене, те да по том основу у смислу члана 170. у вези члана 154. ЗОО, постоји одговорност тужене за штету која је предмет тужбеног захтева.

Одредбом члана 154. став 1. ЗОО прописано је да ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Одредбом члана 170. став 1. ЗОО прописано је да за штету коју запослени у раду или у вези са радом проузрокује трећем лицу одговара предузеће у коме је запослени радио у тренутку проузроковања штете, осим ако докаже да је запослени у датим околностима поступио онако како је требало.

Пословање банака регулисано је Законом о банкама, па је тако чланом 28. став 1. прописано да банка идентификује, мери и процењује ризике којима је изложена у свом пословању и управља тим ризицима, ставом 5. је прописано да банка својим актима прописује стратегију и политике за управљање ризицима, стратегију управљања капиталом, процедуре за идентификовање, мерење и процену ризика, као и управљање ризицима, у складу с прописима, стандардима и правилима струке. Чланом 29. став 1. тачка 2. Закона прописано је да се актима из члана 28. овог закона обухватају све врсте ризика којима је банка изложена у свом пословању, а нарочито кредитни ризик. Чланом 31. став 1. истог закона прописано је да кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал банке услед неизвршавања обавеза дужника према банци, а ставом 2. прописано је да је банка дужна да кредитни ризик идентификује, мери и процењује према кредитној способности дужника и његовој уредности у извршавању обавеза према банци, као и према квалитету инструмената обезбеђења потраживања банке.

Разлози ревизије којима се указује да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право су неосновани.

Ценећи цитиране одредбе Закона о банкама, Врховни касациони суд налази да банка има дискреционо право да у складу са својом пословном политиком одлучи о

томе да ли ће одобрити кредит клијенту. Како је надлежни орган банке „Intesa“ проценио да постоји кредитни ризик, није ни закључен уговор о кредиту са тужиоцима. Чињеница што су тужиоци очекивали да им кредит буде одобрен, а банка је одбила да закључи уговор о кредиту, није основ за накнаду штете од тужене банке у смислу члана 154. Закона о облигационим односима, јер тужена банка није својом кривицом тужиоцима проузроковала било какву штету. Одлука о испуњености услова за закључење уговора о кредиту је у надлежности банке, јер је уговор о банкарском кредиту посебан правни посао и о томе да ли ће уговор бити закључен или не, одлуку доноси банка у зависности од испуњености услова којим се регулише банкарско пословање.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 405. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић